

ELK KIND EEN KANS Plan van aanpak

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Toelichting op het beleidsaccent	3
1.3	Afbakening van het accent	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Wat weten we over armoede?.....	5
2.1	Armoede in Lansingerland	5
2.2	De cirkel van armoede	6
2.3	Risicofactoren voor armoede	6
2.4	Het effectief bestrijden van armoede.....	6
3	Uitgangspunten	8
3.1	Het kind centraal	8
3.2	Inzet op empowerment: gericht op aanleren van vaardigheden ipv hulp aanbieden	8
3.3	Werken aan waardigheid en trots	8
3.4	De Lansingerlandse Standaard als basis	8
3.5	Inzet gericht op integraliteit en verbinding	8
3.6	Een aanpak op maat.....	10
3.7	De theorie van de levensloop	10
4	Aanpak	11
4.1	Meer zicht op het aantal kinderen in armoede in Lansingerland.....	11
4.2	Inzet op informatie en advies.....	11
4.3	Integrale inzet op de deelgebieden.....	12
A.	Het psychologisch kapitaal: inzet op het individu	13
B.	Het sociaal kapitaal: Inzet op het samen	14
C.	Het maatschappelijk kapitaal: inzet op participatie	15
D.	Het economisch kapitaal: Inzet op de toekomst.....	15
5.	Planning en financiën	16
5.1	Planning activiteiten Elk kind een kans	16
5.2	Financiën Elk kind een kans	18
6.	Monitoren.....	18
	Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur.....	19
	Bijlage 2: Opbrengsten vanuit de voorbereidende bijeenkomsten.....	21

1 Inleiding

In het beleidsplan sociaal domein 2018-2022 'Versterken van Veerkracht' heeft de gemeenteraad 10 accenten benoemd waar zij extra op in gaat zetten. Daarbij heeft de raad aangegeven welk budget zij jaarlijks voor elk accent beschikbaar stelt gedurende de looptijd van het beleidsplan. Het college stelt voor elk accent een plan van aanpak op voor de komende vier jaar. Het plan van aanpak geeft inzicht in de beoogde resultaten, de manier waarop we de resultaten willen behalen, welke partijen we daarbij willen betrekken en welke kosten er met de uitvoering van het plan gemoeid zijn. In deze notitie beschrijven we het plan van aanpak voor het accent '*Elk kind een kans*'. Met dit accent willen we de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in een achterstandsituatie vergroten.

1.1 Aanleiding

De keuze voor de beleidsaccenten is gebaseerd op landelijke trends en signalen en op de Trendanalyse (T16.00226) een analyse van de bevolking van Lansingerland. Dat geldt ook voor het accent "*Elk kind een kans*". Uit de jaarrapportage van het Sociaal Cultureel Planbureau komt naar voren dat kinderen uit gezinnen met een lage sociaal economische status (SES) op latere leeftijd meer risico lopen op werkloosheid, taalachterstand en armoede. Vaak hebben ze moeite met het aangaan van duurzame relaties en met het opbouwen van een netwerk. Dat geldt vaak ook voor kinderen van ouders met een niet-westerse achtergrond. We weten dat deze kinderen een grotere kans lopen om zelf als volwassenen dezelfde problemen te ontwikkelen als de ouders. Juist voor die kinderen is het belangrijk dat zij kunnen meedoen, bijvoorbeeld aan sport en aan culturele activiteiten of dat zij een maatje hebben.

1.2 Toelichting op het beleidsaccent

Binnen de Lansingerlandse standaard stellen we middelen beschikbaar om arme gezinnen te compenseren via bijvoorbeeld het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds etc. We willen echter méér doen. Daarom doen we in '*Elk kind een kans*' voorstellen om kinderen in armoede weerbaarder te maken, om hen vaardigheden aan te leren en om hun talenten te leren gebruiken, zodat ze zich bewust worden van hun plek in de maatschappij en zodat ze in staat zijn om een diploma te halen en hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Zo hopen we voor een aantal van hen de cirkel van armoede te doorbreken, maar zijn ons ervan bewust dat dit een kwestie van erg lange adem is. De resultaten kunnen pas na jaren zichtbaar worden.

1.3 Afbakening van het accent

De meeste beleidsaccenten hebben raakvlakken met een aantal andere beleidsaccenten. Om te voorkomen dat er overlap ontstaat, bakenen we '*Elk kind een kans*' af.

Het accent '*Grip op geld*' richt zich op volwassen inwoners die hulp nodig hebben bij hun financiële huishouding. De aanpak in dat accent heeft uiteraard invloed op de doelgroep van '*Elk kind een kans*'. Als ouders meer grip op hun geld hebben, profiteren hun kinderen daar ook van.

Armoede leidt niet zelden tot sociale uitsluiting. Het accent '*Samen aan zet*' over eenzaamheid richt zich op de volwassenen. Kinderen in armoede leiden vaak een eenzaam bestaan en hebben moeite vrienden te maken. Juist relaties aangaan met anderen biedt perspectieven om uit de armoede te komen. In '*Elk kind een kans*' hebben we daarom oog voor het sociale aspect.

Armoede kan er ook toe leiden dat kinderen in de knel komen. Huiselijk geweld en echtscheiding kunnen het gevolg zijn van aanhoudende financiële zorgen. In '*Elk kind een kans*' gaan we niet in op deze aspecten omdat die de kern vormen van het accent '*Geen kind in de knel*'.

Kinderen brengen een groot deel van hun dag door op school. Om die reden zijn scholen bij uitstek signaleerders van probleemsituaties rondom kinderen. Daarom betrekken we het onderwijs bij *‘Elk kind een kans’*, maar dan specifiek voor het signaleren van armoede. De veel bredere samenwerking met het onderwijs komt aan de orde in het accent *‘De leraar trekt aan de bel’*.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we nader in op het vraagstuk rond armoede. Wanneer spreken we over armoede, welke kinderen lopen extra risico en wat weten we over de effectiviteit van armoedebestrijding? De uitgangspunten voor onze aanpak staan beschreven in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 gaat in op onze aanpak: wat willen we de komende jaren inzetten, op welke terreinen zetten we in en met wie werken we samen? We baseren onze aanpak op de in hoofdstuk 2 beschreven theorie. Hoofdstuk 5 en 6 gaan in op planning en monitoring.

Voor de onderbouwing van onze aanpak hebben we gebruik gemaakt van een aantal onlangs verschenen rapporten over het ontstaan en de aanpak van armoede. Deze rapporten zijn opgenomen in bijlage 1. Daarnaast hebben we input voor onze aanpak gehaald uit een aantal voorbereidende bijeenkomsten. De uitkomsten staan beschreven in bijlage 2.

2 Wat weten we over armoede?

We spreken over armoede als mensen leven in een huishouden dat een besteedbaar inkomen heeft onder de grens van “niet veel maar toereikend”. Dat budget omvat minimale uitgaven aan voedsel, kleding, wonen en sociale participatie. In Nederland leeft gemiddeld één op de negen kinderen in armoede. Dat betekent dus dat hun ouders onvoldoende kunnen voorzien in voeding, kleding en sporten of andere activiteiten waarbij je een sociaal netwerk opbouwt. De gevolgen daarvan zijn:

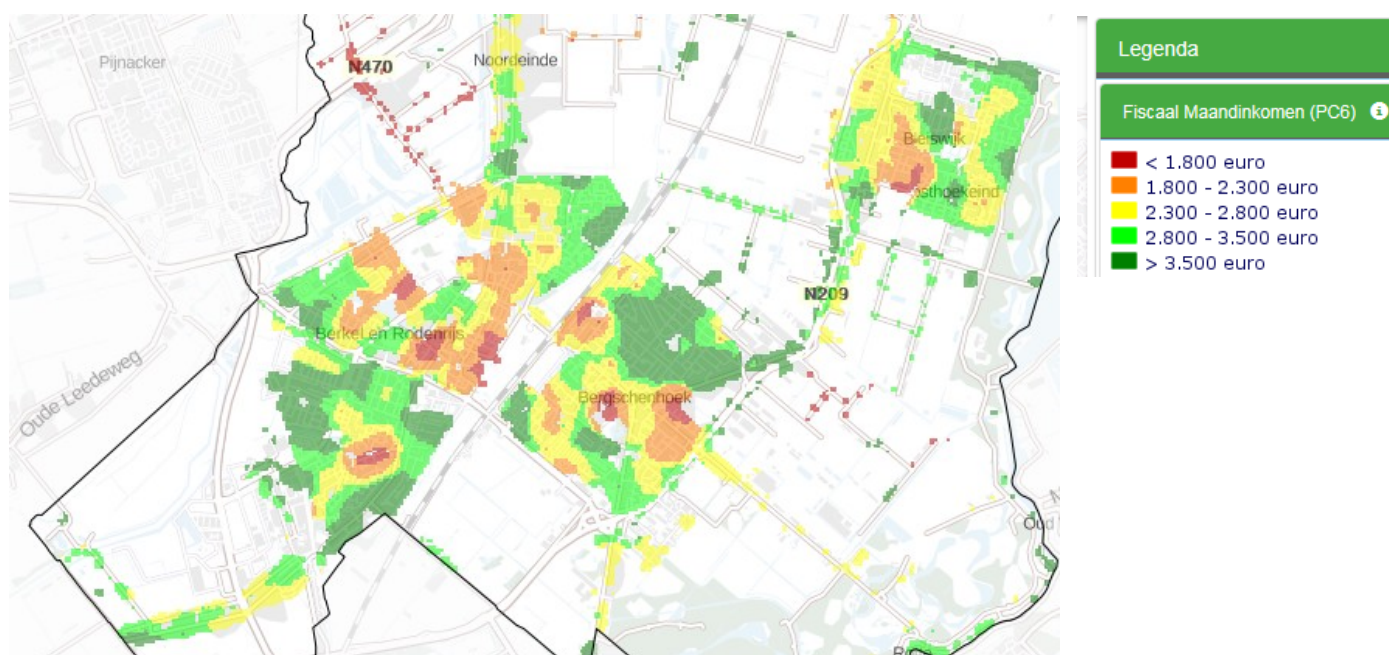
- Armoede heeft invloed op de hersenontwikkeling bij kinderen, met name op executieve functies en taal. De hersencapaciteit van kinderen die leven in armoede is aantoonbaar lager;
- Kinderen in armoede hebben een slecht concentratievermogen. Dat leidt tot slechtere schoolprestaties;
- Kinderen in armoede hebben een groter risico op sociale uitsluiting;
- Armoede leidt tot minder welbevinden, een laag zelfbeeld en vaak ook tot schaamte;
- Kinderen die opgroeien in armoede hebben een verhoogde kans om later zelf in armoede te raken.
- Kinderen in armoede hebben een kortere levensverwachting;
- Kinderen in armoede vertonen vaker probleemgedrag: er is meer kans op jeugdcriminaliteit;
- Kinderen in armoede hebben meer kans op kindermishandeling.

Natuurlijk zijn al die effecten niet tegelijk te zien bij alle kinderen in armoede, maar het risico is groter. Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid als het gaat om hun kinderen, maar als het niet lukt om uit de situatie te komen, hebben ze daar hulp bij nodig in het belang van hun kinderen.

2.1 Armoede in Lansingerland

Lansingerland is een relatief rijke gemeente. De gemiddelde inwoner heeft een hoog opleidingsniveau en een ruim inkomen. Toch hebben we ook in Lansingerland te maken met kinderen die in armoede leven. Uit rapportages van het CBS en uit de Armoedemonitor Lansingerland 2015 halen we de volgende gegevens:

- 5,4% van de huishoudens in Lansingerland heeft een laag inkomen;
- 1,5% van de huishoudens heeft langdurig een laag inkomen (4 jaar of langer);
- 922 kinderen in Lansingerland groeien op in een gezin met een minimum inkomen.
- Wijken in Lansingerland met hoog percentage laag inkomen:

(bron: website sociaal domein op de kaart)

2.2 De cirkel van armoede

Armoede vindt zijn oorsprong op verschillende niveaus. Op individueel niveau spelen aspecten als het ontbreken van vaardigheden, motivatie, zelfvertrouwen en schaamte een rol. Maar ook life events als ziekte, scheiding, ongeval en baanverlies kunnen tot armoede leiden. Op een ander niveau dragen instanties soms bij aan armoede vanwege bureaucratie, ontoegankelijke regelingen en vooroordelen. Tenslotte spelen er factoren op het niveau van de samenleving mee bij het ontstaan van armoede: ongelijke inkomensverdeling, de crisis, de robotisering en migratie. Vaak gaat het om een combinatie van factoren op de verschillende niveaus die ervoor zorgen dat mensen zich niet of niet meer staande weten te houden in een complexe maatschappij. Kinderen zijn afhankelijk van hun ouders: leven hun ouders in armoede, dan leven zij ook in armoede. De kans is groot dat zij niet in staat zijn om zelfstandig uit die situatie te komen en daarom een heel leven in armoede leven. Met onze aanpak proberen we die cirkel van armoede te doorbreken.

2.3 Risicofactoren voor armoede

Het aantal kinderen met risico op armoede in Nederland neemt toe sinds 2010: op dit moment leeft naar schatting één op de negen kinderen in armoede. In Zuid-Holland loopt zelfs één op de zeven kinderen risico op armoede. Risicofactoren die de kans op armoede vergroten zijn:

- *Herkomst*: er is een hoog armoederisico onder kinderen van niet-westerse herkomst.
- *Eenoudergezinnen*: kinderen uit eenoudergezinnen hebben meer kans op armoede dan kinderen die bij twee ouders wonen. Een kwart van alle eenoudergezinnen zou leven in armoede.
- *Het aantal kinderen in een gezin*: hoe meer kinderen in het gezin, hoe meer kans op armoede.
- *Uitkering*: kinderen van ouders met een uitkering hebben hoog risico op armoede: ongeveer 60% van de kinderen uit gezinnen die leven van een bijstandsuitkering leeft onder de ‘niet veel maar toereikend’ norm.
- *Onvoldoende inkomen uit werk*: ongeveer de helft van kinderen in armoede leeft in een gezin met een inkomen uit werk. In dat geval hebben de ouders soms meerdere baantjes om aan voldoende inkomen te komen. Het gaat dan vaak om laag betaalde arbeid en/ of een deeltijdbaan.
- *Onvoldoende doen-vermogen*: weten is nog geen doen. Het doen-vermogen van mensen in stresssituaties komt onder druk en kan zelfs verlammen. Daardoor zijn ouders vaak niet bij machte om iets aan de armoede situatie te veranderen.

2.4 Het effectief bestrijden van armoede

De afgelopen jaren hebben gemeenten flink ingezet om armoede tegen te gaan. Wij hebben bijvoorbeeld instrumenten ingezet als Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds. De Sociaal Economische Raad zegt daarover in haar rapport *Opgroeien zonder armoede* dat we daarmee al veel doen om de effecten van armoede te compenseren, maar dat we ook iets moeten doen om de oorzaken weg te nemen. Het lastige daaraan is dat de preventieve kant een kwestie van lange adem is. De effecten daarvan laten zich pas op langere termijn zien. Movisie heeft hierover in 2016 een rapport uitgebracht met de titel: *Armoede, wat werkt?* Op basis van onderzoek en inzichten vanuit de praktijk komt Movisie tot een aanpak waarbij ingezet wordt op vier gebieden, met een mogelijke inzet per gebied.

2.4.1 Het versterken van het psychologisch kapitaal.

- Het versterken van veerkracht; volharding en creativiteit helpen bij het oplossen van problemen en verminderen spanningen.
- Het aanspreken van eigen kwaliteiten, het ontwikkelen van vaardigheden, zelfvertrouwen en zelfbewustzijn en het stimuleren van maatschappelijke participatie.
- Het actief opzoeken van mensen in hun eigen leefomgeving haalt mensen (ook zorgmijders en zorgmissers) uit hun sociale isolement.

- Coaching en ook outreachende aanpak zorgen voor positieve gedragsverandering (tijdig signaleren, tijdig inspelen op dreigende schulden, inzetten op gedragsverandering en vergroten van persoonlijke vaardigheden)

2.4.2 *Het vergroten van sociaal kapitaal*

- Vergroten van steun familie, vrienden of burens.
- Lotgenoten contact bevorderen.
- Versterken vermogen om problemen samen met anderen aan te pakken.
- Sociale infrastructuur in de buurt ondersteunt én activeert kwetsbare groepen.
- Inzetten buddy's, maatjes, mentor of coach: bridging helpt meer dan bonding: contact leggen met mensen uit andere groepen.

2.4.3 *Het stimuleren van maatschappelijk kapitaal*

- Samen staan we sterker dan alleen: belangengroepen, cliëntenraden en zelforganisaties kunnen veranderingen aanklaarten zoals de toegankelijkheid van (buurt) voorzieningen en het beïnvloeden van sociale wet- en regelgeving.

2.4.4 *Investeren in opleiding en arbeid (economisch kapitaal)*

- Het vinden van werk zorgt voor een groter sociale netwerk.
- Betaalbare kinderopvang, goed openbaar vervoer, betalen van jobcoaches etc. draagt bij aan het vinden van werk.

Bovenstaande deelgebieden vormen, samen met de input vanuit een vijftal voorbereidende bijeenkomsten de basis voor onze aanpak in hoofdstuk 4.

3 Uitgangspunten

Uit de diverse bijeenkomsten met een breed veld komt naar voren dat velen zich zorgen maken om de kleine groep kinderen in Lansingerland die onder de armoedegrens leven. Ook werd duidelijk dat er her en der initiatieven en regelingen zijn, maar dat er geen integrale aanpak is. Op basis van de bestudeerde onderzoeken en de signalen en inzichten vanuit het veld werken we in onze aanpak vanuit de volgende uitgangspunten.

3.1 Het kind centraal

Op verzoek van de regering heeft de Kinderombudsman een advies met een handleiding opgesteld voor gemeenten om te komen tot een kindgericht armoedebelief. De Kinderombudsman adviseert om kinderen te betrekken bij de aanpak van armoedebelief voor kinderen. Zij kunnen bijvoorbeeld meepraten over de inrichting van het Kindpakket (zie 3.5.2) en over een aanpak die meer is afgestemd op de behoeften van het kind. We doen op dit moment een breed onderzoek naar jeugdparticipatie. Als dat leidt tot een structuur of platform waarin jongeren meepraten, kunnen we de aanpak voor kinderen in armoede daar agenderen.

3.2 Inzet op empowerment: gericht op aanleren van vaardigheden in plaats van hulp aanbieden

Kinderen leven in armoede omdat hun ouders onvoldoende in staat zijn om voor voldoende inkomen te zorgen. Dat kan een kwestie van pech zijn, maar vaak gaat het om ouders die de vaardigheden missen die minimaal nodig zijn om zelfstandig te functioneren, zoals het huishouden runnen, de administratie bijhouden, opvoeden, gezond leven, communiceren met instanties, solliciteren en werken. Het is belangrijk dat kinderen al vanaf jonge leeftijd vaardigheden aanleren waarmee ze zich kunnen ontwikkelen tot volwassenen die voor zichzelf kunnen zorgen. Ook is het belangrijk dat zij leren om hun talenten te ontdekken en uit te bouwen waardoor zij een positief zelfbeeld kunnen ontwikkelen en hun plek in de samenleving kunnen opeisen.

3.3 Werken aan waardigheid en trots

Armoede roept in de omgeving vaak een gevoel van medelijden op of leidt tot vermijden. Beide zijn een uiting van ongelijkheid en leidt bij de arme in kwestie tot een negatief zelfbeeld of schaamte. Als we kinderen in armoede kansrijker willen maken, vraagt dat om respect en om een benadering op voet van gelijkwaardigheid. Pas dan ontstaat er ruimte voor gevoelens als waardigheid en trots, fundamentele waarden voor een kansrijke toekomst.

3.4 De Lansingerlandse Standaard als basis

Zowel wij als het veld ondernemen al van alles om kinderen in armoede te helpen en te ondersteunen. Binnen het accent '*Elk kind een kans*' willen we het wiel niet opnieuw uitvinden, maar bouwen we verder aan wat er al is. Zo bevat de Lansingerlandse Standaard een uitgebreid pakket aan instrumenten om kinderen van ouders met een laag inkomen te compenseren. Hierdoor kunnen kinderen uit gezinnen met een laag inkomen meedoen aan sport en culturele activiteiten en kunnen ze beschikken over voldoende schoolspullen.

Ook op sociaal emotioneel gebied bevat de Lansingerlandse Standaard ondersteuningsmogelijkheden gericht op kinderen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken, waaronder kinderen in armoede. Het gaat dan bijvoorbeeld om een maatje via Humanitas.

3.5 Inzet gericht op integraliteit en verbinding

Verder bouwen aan wat er al is betekent vooral het leggen van verbindingen tussen partijen, initiatieven en mogelijkheden. We leggen daarbij de focus op drie onderdelen: signaleren en bereiken, compenseren met de voorzieningen uit het Kindpakket en oorzaken aanpakken met een preventieve aanpak.

3.5.1 *Signaleren en bereiken van de doelgroep*

In Lansingerland werken veel partijen aan de ontwikkeling van het kind: het Centrum voor jeugd en gezin, het onderwijs, huisartsen, peuterspeelzalen, kinderopvangcentra, buitenschoolse opvang, scouting, sportverenigingen, organisaties voor kunst, cultuur en muziek en alle organisaties die hulp en ondersteuning bieden werken dagelijks met kinderen en jongeren in Lansingerland. Dat betekent dat er talrijke vindplaatsen zijn waar volwassenen signalen van armoede kunnen opvangen en daar adequaat op kunnen reageren. We willen een medewerker toevoegen aan de Toegang sociaal domein, die gespecialiseerd is in het effectief aanpakken van armoede onder kinderen in Lansingerland. Deze medewerker is vraagbaak voor het veld, zorgt ervoor dat het veld voldoende is toegerust om armoede te herkennen en kan optreden als casushouder in individuele gevallen.

3.5.2 *Compenseren met het Kindpakket*

We kennen op dit moment een pakket aan voorzieningen die kinderen uit gezinnen met een laag inkomen de kans bieden om zowel op school als daarbuiten te kunnen meedoen: het Kindpakket.

- Zij kunnen sport of cultuur beoefenen door een beroep te doen op het Jeugdsportfonds respectievelijk het Jeugdcultuurfonds. Deze fondsen vergoeden (gedeeltelijk) de contributie en benodigde attributen of instrumenten;
- Zij kunnen via Stichting Leergeld een vergoeding krijgen voor de aanschaf van diverse goederen die zij nodig hebben voor school. Denk hierbij aan een agenda en een rekenmachine, maar ook een fiets en laptop;
- Via Stichting Jarige Job kunnen zij een verjaardagsdoos krijgen. Deze doos bevat alles wat nodig is voor een leuk verjaardagsfeestje. Denk hierbij aan slingers, een traktatie voor op school en een cadeautje voor de jarige zelf;
- Zij kunnen door middel van de Rotterdampas diverse leuke uitjes hebben, zoals de dierentuin en het zwembad.

De voorzieningen uit het Kindpakket bestaan nog niet zo lang en zijn daarom nog niet erg bekend. We willen het gebruik van het Kindpakket vergroten, zodat kinderen in armoede er optimaal van profiteren.

3.5.3 *Aanpakken van oorzaken met een integrale aanpak*

Armoede is een complex probleem, waarbij de bestaanszekerheid van gezinnen in het geding is. Het compenseren met financiële middelen alleen is niet voldoende om kinderen uit de armoede te krijgen. Daarvoor is een integrale aanpak nodig op verschillende terreinen. In *'Elk kind een kans'* zetten we in op:

- a. *Gezondheid: het verbeteren van voeding of voedingspatronen*
De impact van armoede op de gezondheid is groot. Kinderen geven aan dat ze vaak hoofdpijn, buikpijn en concentratieproblemen op school hebben. Daarnaast zijn er kinderen die dagelijks honger lijden. Zij gaan naar school zonder ontbijt en hun ouders maken gebruik van de pakketten van de Voedselbank. Sommige kinderen krijgen chronisch te weinig voedsel binnen, andere kinderen lijden verborgen honger door eenzijdige voeding. De gevolgen daarvan zijn groot, vooral tijdens de eerste twee levensjaren van een kind. Het leidt tot een fysieke en mentale achterstand die nooit meer ingehaald kan worden. Het verbeteren van voeding en voedingspatronen legt de basis voor een gezonde ontwikkeling en voor kansen in de toekomst. Bij een gezonde leefstijl hoort ook aandacht voor bewegen.
- b. *Onderwijs: het behalen van minimaal een diploma met startkwalificatie*
Armoede vergroot de kans op het verlaten van school zonder startkwalificatie. Het behalen van een startkwalificatie (minimaal een MBO of een Havo diploma) is een belangrijke stap op weg naar werk en naar een leven zonder armoede. Ouders en kinderen moeten zich bewust zijn van het belang van een diploma dat kansen biedt voor de toekomst.
- c. *Financiële educatie: het voorbereiden op financiële bewustwording en zelfredzaamheid*
Veel kinderen, vooral kinderen die leven in armoede, hebben geen goed beeld van een gezonde financiële huishouding. Werken aan bewustwording van noodzakelijke kosten en minder gewenste uitgaven voor levensonderhoud dragen bij aan de (latere) financiële zelfredzaamheid.

d. Netwerkopbouw: het leren bouwen aan een netwerk en het aangaan van duurzame relaties

Mensen die in armoede leven hebben vaak geen middelen of vaardigheden om te participeren in de maatschappij. Zij bouwen daarbij ook een gevoel van schaamte of een negatief zelfbeeld op. Dat alles maakt het moeilijk om een sociaal netwerk op te bouwen en dat leidt vaak tot sociaal isolement. Hun kinderen vinden het daarom vaak moeilijk om vrienden te maken of om andere duurzame relaties aan te gaan.

3.6 Een aanpak op maat

Aanpak op maat is een belangrijk uitgangspunt voor ondersteuning binnen het gehele sociale domein, maar voor kinderen in armoede zoomen we nog verder in op de kwaliteit van de aanpak. Het gaat immers om een zeer kwetsbare doelgroep, die nog niet in staat is om voor zichzelf op te komen.

- *De aanpak is gemeenschappelijk waar het kan en waar het een meerwaarde heeft.*

Nadenken over wat je kunt doen met geld en wat er mis kan lopen is niet alleen nuttig voor kinderen uit een huishouden zonder geld, maar voor alle kinderen. Waar het kan zetten we breder in en liften alle kinderen mee op onze inzet. Het kan ook effectief zijn om een gemeenschappelijk aanbod te maken voor een groep kinderen in dezelfde situatie. In dat geval is er sprake van een lotgenotencontact, waar kinderen vrijuit kunnen praten over de problemen die ze ervaren door het gebrek aan geld.

- *De aanpak voor complexe problematiek biedt hulp en fasering via een laagdrempelige toegang*

Voor alle huishouden die hulp nodig hebben van de gemeente stellen we een ondersteuningsplan op. Bij zeer complexe problematiek ten gevolge van armoede is het van groot belang niet alleen te weten waar behoefte aan is, maar ook in welke volgorde er gewerkt wordt aan oplossingen. Voeding gaat voor vrienden maken en school gaat voor vrije tijd, al zijn ze allemaal even belangrijk in het leven. Het bieden van de juiste hulp op het juiste moment vraagt om een gespecialiseerde en vasthoudende medewerker bij de toegang.

“Praten over de opvoeding terwijl de koelkast leeg is, heeft geen effect.”

3.7 De theorie van de levensloop

Om effectief te zijn moeten interventies op het juiste moment ingezet worden, dat wil zeggen passend bij de leeftijd van het kind en bij de gevolgen die het kind ondervindt ten gevolge van zijn situatie. De Levensloop (T16.00226) geeft meer inzicht in de ontwikkelingsfasen van een kind. Kritische momenten zijn bijvoorbeeld de eerste levensjaren, de overgang van basisonderwijs naar middelbaar onderwijs en de puberteit.

4 Aanpak

Voor onze aanpak hebben we gebruik gemaakt van alle kennis en ervaring die in Lansingerland aanwezig. In een vijftal bijeenkomsten hebben we vragen voorgelegd aan een breed veld: consultants in de gemeentelijke uitvoering voor jeugd, Wmo en Participatie, beleidsmedewerkers onderwijs, jeugd, samenleving en participatie, lokale uitvoeringspartijen zoals het CJG, Kwadraad, het schoolmaatschappelijk werk, het onderwijs, Humanitas, Schuldhulpmaatje, MEE, de Adviesraad Sociaal domein en vele anderen. De opbrengsten van die bijeenkomsten staan opgenomen in bijlage 2.

4.1 Meer zicht op het aantal kinderen in armoede in Lansingerland

Om onze inzet nauwkeuriger te kunnen bepalen, willen we meer zicht te krijgen op het daadwerkelijke aantal kinderen dat in Lansingerland in armoede leeft en zo mogelijk op de verdeling in leeftijdsgroepen (0 - 4 jaar, 4 - 12 jaar en 12 jaar en ouder). Daarnaast willen we meer zicht krijgen op buurten waar armoede meer voorkomt dan in andere wijken. Dat biedt namelijk mogelijkheden voor straat- of buurtgerichte interventies.

- We gebruiken gegevens uit alle bestanden die voor ons toegankelijk zijn om meer zicht te krijgen op het aantal kinderen in armoede. Ons doel is niet om gegevens op persoonsniveau te genereren, maar om er informatie uit te halen die van belang is voor een effectieve inzet.

4.2 Inzet op informatie en advies

4.2.1 Signaleren, bereiken en doorzetten

Veel partijen in het veld zijn in staat kinderen in armoede te herkennen: zij geven aan zich geregeld zorgen te maken om deze kinderen, maar weten vaak niet wat zij voor hen kunnen doen. Zij signaleren kinderen vanwege een onverzorgd uiterlijk, niet passende kleding, een klein netwerk, geen aansluiting met andere kinderen, schaamte, alles buiten de deur, beperkte taalvaardigheid etc. Het is belangrijk dat alle partijen zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid die we gezamenlijk hebben. Zij hebben behoefte aan kennis over de mogelijkheden en zij zoeken naar tools om het onderwerp aan te kaarten. Maar we kijken ook naar de signaleerder van nog ongebooren en zeer jonge kinderen. We zien het belang van het al in een zeer vroeg stadium signaleren van armoede. Dat vraagt om samenwerking vanuit allerlei hoeken.

- Voor het zeer jonge kind willen we een verbinding maken tussen de verloskundige zorg, kraamzorg en jeugdgezondheidszorg. We gaan met deze partijen gezamenlijk in gesprek over de mogelijkheden.
- We willen de bekendheid van bestaande instrumenten vergroten. We gaan alle scholen benaderen met het verzoek om een door ons aangeleverde tekst over armoede op te nemen in de schoolgids en op de website van de school.
- Daarnaast zoeken we contact met peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, de kerken en de moslimgemeenschap om te onderzoeken hoe we de ondersteuningsmogelijkheden voor gezinnen in armoede binnen hun bestand beter zichtbaar kunnen maken.

4.2.2 Het doorbreken van het taboe

Uit de bijeenkomsten met het veld kwam het doorbreken van het taboe rond armoede als aandachtspunt naar voren. Het lijkt een moeilijk bespreekbaar onderwerp op scholen en bij verenigingen. Mogelijk vormen het hoge opleidingsniveau en het hoge inkomen in onze gemeente een flinke drempel om over het onderwerp te praten of om hulp te zoeken. Omdat jongeren zichzelf graag spiegelen aan een voorbeeld, liefst een bekend persoon, kan het incidenteel inzetten van een bekende Lansingerlander bijdragen aan de bewustwording van het bestaan van armoede en aan het bespreekbaar maken daarvan.

- We formeren een kleine groep ambassadeurs, bestaande uit bekende Lansingerlanders formeren om te helpen het taboe rond armoede te doorbreken.

4.2.3 Laagdrempelige informatie en toegang: Inzetten gespecialiseerde toegangsmedewerker

De drie toegangspartijen in het veld bedienen hun doelgroep over het algemeen met ondersteuningsvormen binnen het jeugdveld. Om de kansen van kinderen in armoede te vergroten is echter meer nodig: denken buiten de gebaande paden, zoeken binnen het brede palet van het sociale domein en tal van aanpalende domeinen. We willen kinderen weerbaarder maken en denken daarom meer vanuit empowerment dan vanuit hulpverlening. Dat betekent niet voor of achter het kind staan, maar ernaast. We denken daarbij aan een toegangsmedewerker die een gezin benadert op basis van gelijkwaardigheid. Het in gesprek gaan zonder te oordelen kan bijdragen aan een positiever zelfbeeld bij het kind. Dat vraagt van de medewerker om een open houding, onbevangenheid, om zonder verborgen agenda vragen te stellen, om eerlijkheid, geduld, vertrouwen, een objectieve houding en bij de feiten blijven.

- We willen de (gemeentelijke) toegang uitbreiden met een specialist op het gebied van empowerment voor jongeren. Deze specialist heeft twee taken:
 - Fungeren als vraagbaak, met een informatie en adviesfunctie voor alle professionals en vrijwilligers die met kinderen werken.
 - Coach van kinderen in armoede. Het kan daarbij gaan om een heel gezin of om een individuele jeugdige. Deze casushouder weet uit kennis en ervaring een plan op maat op te stellen om de jongere te laten klimmen op de sociale ladder, rekening houdend met alle aspecten uit onderstaande kwadrant die daaraan kunnen bijdragen. Deze medewerker heeft de ruimte om op minder orthodoxe manier en outreachend te werk te gaan op basis van de in hoofdstuk 2 geformuleerde uitgangspunten.
- We onderzoeken het idee om een *Meldpunt voor Zorgen* in te richten, een telefonisch centraal punt waar inwoners en professionals hun zorgen kunnen uiten over bijvoorbeeld armoede, huiselijk geweld en verwarde personen. Dit meldpunt kan er dan voor zorgen dat de melder direct bij het juiste ‘loket’ terecht komen.

De mensen die de verzorgingsstaat het hardst nodig hebben, verdienen de meest soepele toegang voor de meest logische hulp.

4.3 Integrale inzet op de deelgebieden

In hoofdstuk 2 hebben we gezien dat een effectieve inzet in de bestrijding van armoede vraagt om een integrale aanpak. We gebruiken daarvoor de deelgebieden uit paragraaf 2.4, uitgezet in een kwadrant.

	Gericht op het functioneren in het netwerk	Gericht op het functioneren in de maatschappij
Versterken van het individu	Psychologisch kapitaal	Economisch kapitaal
Versterken van de omgeving	Sociaal kapitaal	Maatschappelijk kapitaal

Horizontale assen

We willen het kind zelf versterken met de inzet op vaardigheden en talenten (psychologisch kapitaal) en met aandacht voor het behalen van een startkwalificatie en de weg naar werk (economisch kapitaal).

We willen de omgeving van het kind versterken met het bieden van ondersteuning en meer financiële ruimte binnen het gezin (sociaal kapitaal) en met ruimte voor het kind om mee te praten over zijn eigen situatie (maatschappelijk kapitaal).

Verticale assen

Tegelijk richten we ons op het functioneren van het binnen het eigen netwerk door het versterken van de sociale vaardigheden en op het functioneren in de maatschappij door het investeren in het behalen van een opleiding (economisch kapitaal) en in het investeren op participatie (maatschappelijk kapitaal).

A. Het psychologisch kapitaal: inzet op het individu

psycho- logisch kapitaal	economisch kapitaal
sociaal kapitaal	Maatschap- pelijk kapitaal

4.3.1 Empowerment

Ouders die dagelijks bezig zijn om de eindjes aan elkaar te knopen, hebben meestal geen energie meer om hun kinderen van alles aan te leren. Het aanleren van de meest basale vaardigheden als (praktische zaken, op zaken op communicatief of emotioneel vlak) netjes eten, wachten op anderen, klok kijken, rommel opruimen, samen spelen, structuur en regels etc. zijn van cruciaal belang om

je staande te kunnen houden in de maatschappij. Het is belangrijk deze vaardigheden al jong aan te leren, omdat het gebrek aan vaardigheden op volwassen leeftijd vaak één van de moeilijkste hobbels blijft.

- We richten onze interventies bij voorkeur op het kind zelf, omdat de ouders vanwege grote zorgen en/ of stress niet of onvoldoende in staat zijn om het kind sterk genoeg te maken voor de toekomst
- We betrekken de kinderen bij het maken van een ondersteuningsplan voor gezinnen in armoede.

4.3.2 Voeding

Kwantitatief en kwalitatief toereikende voeding staat aan de basis van een gezonde ontwikkeling.

Kinderen met een ongezond voedingspatroon vanwege armoede gaan zonder ontbijt naar school, nemen geen of geen gezonde boterham mee naar school, hebben een ongezond gewicht, praten nooit over de maaltijd thuis of over uit eten gaan, praten wel over junkfood en tonen honger bij anderen. Daarom is er binnen dit accent ruimte voor het verbeteren van het voedingspatroon in arme gezinnen, maar we weten nog niet precies hoe en met wie. We noemen hieronder een aantal mogelijke activiteiten:

- Een coach in huis gedurende eerste twee levensjaren van het kind. De coach (al dan niet een vrijwilliger) biedt kansarme gezinnen steun en hulp bij alledaagse dingen. We onderzoeken de mogelijkheden
- Buurtrestaurant: arme gezinnen gaan nooit naar een restaurant. Een buurtinitiatief of een kookcafé (zie hiervoor ook *Koken voor weinig*, kookboek van Nibud) kan mensen helpen bij het zin krijgen in gezonde en betaalbare voeding. Daarnaast zorgt het voor sociale contacten, lotgenotencontact en de mogelijkheid om andere expertises aan te bieden tijdens de restaurantavonden. We zoeken partijen om één keer per maand een buurtrestaurant te organiseren.
- Kookcafé voor jongeren: Leren koken draagt bij aan de zelfstandigheid van alle jongeren. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van een kookcafé

4.3.3 Bewegen

Uit de bijeenkomsten kwam naar voren dat jonge kinderen uit arme gezinnen vaak tot laat buiten spelen. Mogelijk bewegen ze dus wel genoeg, maar het bewegen binnen een vereniging biedt meer mogelijkheden beter te blijven bewegen, om een talent te ontwikkelen en om anderen te ontmoeten.

- We willen zoveel mogelijk kinderen uit kansarme gezinnen toeleiden naar een sportvereniging. Dat doen we via de school, de BSO en het jeugd- en jongerenwerk.

4.3.4 Financiële educatie: de Week van het Geld

Niet allen voor kinderen in armoede, maar voor alle kinderen is het van groot belang om vroegtijdig bewust te worden van de noodzaak van enig financieel inzicht.

- We zetten een preventiemedewerker in voor de financiële educatie op de scholen. In het kader van preventie en financiële educatie bezoekt Plangroep basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs om met effectieve methodes kinderen bewust te maken van mogelijkheden en risico's.

Het aanbod van plangroep sluit aan bij de behoefte van de scholen. Voor de basisscholen werken we toe naar de Week van het geld in maart 2018.
(Voor verdere toelichting op dit onderdeel verwijzen we naar het accent *Grip op geld*)

B. Het sociaal kapitaal: Inzet op het samen

psycho- logisch kapitaal	economisch kapitaal
sociaal kapitaal	Maatschap pelijk kapitaal

4.3.5 *Het Kindpakket*

Het Kindpakket van Lansingerland opent voor kinderen de poort naar faciliteiten als sport, cultuur en ontspanning en het zorgt ervoor dat zij op school volwaardig kunnen meedoen. Tegelijkertijd voorkomt het Kindpakket dat er voor maatschappelijke deelname een aanslag moet worden gedaan op de huishoudportemonnee.

➤ *Vergroten van het gebruik*

We zetten in op een grotere bekendheid van het Kindpakket, enerzijds onder professionals die met kinderen werken, zoals het CJG, het onderwijs, de huisartsen, de sportverenigingen en de scouting, anderzijds onder partijen die werken met ouders met een uitkering of laag inkomen. We zorgen voor een doorlopende en gerichte informatievoorziening.

➤ *Uitbreiden van het aanbod?*

Uit een evaluatie moet blijken of er voldoende gebruik wordt gemaakt van het Kindpakket en of het pakket aansluit bij de behoeften. Indien nodig voegen we producten toe, zoals een winterjas of een extra paar schoenen voor kinderen in de groei. We werken toe naar een Kindpakketbudget dat aansluit bij de levensfase waarin het kind zich bevindt (zoals de gemeente Utrecht). We willen kinderen uit de doelgroep betrekken bij de samenstelling van het pakket op maat. Ook willen we onderzoeken of lokale ondernemers bereid zijn iets bij te dragen aan het Kindpakket.

4.3.6 *Schools Cool*

Schools Cool koppelt vrijwillige mentoren aan scholieren die extra steun nodig hebben bij de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. Dit met als doel dat de leerling dankzij de individuele coaching de schoolcarrière goed start in de brugklas met meer kans op betere leerresultaten. De organisatie werkt in verschillende gemeenten. Daar blijkt dat het project onder andere leidt tot minder spijbelen, betere schoolresultaten en meer zelfvertrouwen.

➤ *Starten met Schools cool voor een kleine groep kinderen.*

In overleg met de basisschool bieden we een kleine groep kinderen uit de doelgroep een thuismentor aan om de overgang van basisschool naar de middelbare school te verkleinen. De mentor zorgt ervoor dat de jongere thuis een plek heeft om te leren, leert plannen, vragen durft te stellen etc. Ook gaat de thuismentor met de ouders mee naar de ouderavond. Bij goede resultaten zetten we de thuismentor na een jaar in voor meer kinderen.

4.3.7 *Aansluiten bij de ontwikkeling van wijknetwerken in de buurt*

Binnen de onderwijsvisie wordt gewerkt aan de ontwikkeling van wijknetwerken en integrale kindcentra, een ontwikkeling waarbij gewerkt wordt aan een nauwere samenwerking tussen het onderwijs en de zorg. Uitgangspunt is de school, omdat kinderen nu eenmaal veel tijd op school doorbrengen. Door allerlei functies binnen of dichtbij de school te brengen, kunnen partijen beter en vooral sneller actie ondernemen als dat nodig is.

4.3.8 Aandacht voor buurthuisfunctie

Tijdens de voorbereidende bijeenkomsten is herhaaldelijk vraag geweest naar een nieuw soort buurthuisfunctie, met name binnen sociaal zwakkere wijken. Een dergelijke functie zorgt voor opvang, een luisterend oor, zorg voor elkaar en een oogje in het zeil.

- We onderzoeken binnen het accent of een buurthuis 2.0 kan bijdragen aan het vergroten van kinderen in armoede. We denken daarbij aan een wijk als de Sterrenwijk in Berkel en Rodenrijs. In het buurthuis 2.0 kunnen diverse activiteiten, zoals het buurtcafé of een huiswerktraining plaatsvinden.

C. Het maatschappelijk kapitaal: inzet op participatie

psycho- logisch kapitaal	economisch kapitaal
sociaal kapitaal	Maatschap- pelijk kapitaal

4.3.9 Meepraten

Schaarste maakt creatief. Mensen met te weinig geld zijn dagelijks in de weer met het zoeken naar creatieve oplossingen. Zij weten vaak opmerkelijke of onverwachte oplossingen te vinden. We willen gebruik maken van het oplossend vermogen van de doel-groep, ook omdat zij zelf het best weten wat er nodig is in hun situatie. De Kinderombudsman adviseert gemeenten te luisteren naar de stem

van kinderen zelf.

- *We geven kinderen in armoede een stem*

We zorgen ervoor dat we bij een eventuele uitbreiding van het Kindpakket kinderen uit de doelgroep betrekken. We horen graag van henzelf wat de beste aanvullingen zijn. Waar mogelijk betrekken we hen, als ervaringsdeskundigen bij uitstek, bij de manier waarop we interventies voor de doelgroep inzetten.

D. Het economisch kapitaal: Inzet op de toekomst

psycho- logisch kapitaal	economisch kapitaal
sociaal kapitaal	Maatschap- pelijk kapitaal

4.3.10 Inzetten op het behalen van een startkwalificatie

Een goede opleiding en een betaalde baan geven de grootste garantie op het uitbreken uit de armoede. Een school die oog heeft voor de doelgroep, een goede mentor, waardering en begrip, maar ook goede voorbeelden uit andere lagen van de samenleving, zelfs incidentele contacten met mensen uit andere doelgroepen (bridging) kunnen bijdragen aan het behalen van een start-

kwalificatie en een diploma aan een vervolgopleiding.

- We zetten in om alle jongeren aan een startkwalificatie te helpen
De grootste uitval is te zien bij jongeren met een VMBO diploma. Zij schrijven zich lang niet allemaal in voor een vervolgopleiding of ze schrijven zich na korte tijd weer uit. Sommige gemeenten zetten in op het actief benaderen van deze groep om ervoor te zorgen dat zij doorstromen naar vervolgonderwijs. We zetten in op een samenwerking met de leerplichtambtenaren om kinderen zoveel mogelijk door te laten stromen.
- Binnen de onderwijsvisie van Lansingerland is aandacht voor een doorlopend traject van Vmbo naar Mbo. We zien hier goede kansen voor kinderen in armoede. We brengen onze doelgroep in beeld binnen dat onderdeel van de onderwijsvisie.
- We zoeken naar goede ideeën om de talenten van kansarme kinderen te helpen ontwikkelen. Wellicht biedt de hernieuwde aandacht voor maatschappelijke stages mogelijkheden.

5 Planning en financiën

5.1 Planning activiteiten Elk kind een kans

	Najaar 2017	2018	2019	2020	2021
1. Meer zicht op het aantal kinderen in armoede	Start kwantitatieve gegevens verzameling	Monitoren kwantitatieve gegevens	Monitoren kwantitatieve gegevens	Monitoren kwantitatieve gegevens	Monitoren kwantitatieve gegevens
2. Verbinding tussen partijen zeer jonge kinderen		Opstart gesprekken	ntb	ntb	ntb
3. Informatie over armoede in schoolgidsen		Opstart informatie voorziening naar scholen	update	update	update
4. Informatie over armoede naar andere relevante partijen		Opstart informatie voorziening op maat	Uitbreiding informatie voorziening	update	update
5. Ambassadeurs voor armoede		Verkennde gesprekken	Eerste acties	ntb	ntb
6. Inzet specialist in de Toegang		Uitwerking functieprofiel, werving en selectie. Opstart.	Eerste resultaten en eerste tussenevaluatie . Bijstellen waar nodig	Beslissen over voortgang nav resultaten	ntb
7. Onderzoek mogelijkheden Meldpunt voor zorgen		Start onderzoek ism relevante partijen	ntb	ntb	ntb
8. Inzet op voeding		Onderzoek naar kansrijke initiatieven en partijen. Pilot op voeding	ntb	ntb	ntb
9. Inzet preventie medewerker op scholen	Verkennde gesprekken door preventie medewerker. Kennismaking met het veld	Activiteiten in het kader van de Week van het Geld	Mogelijk uitbreiding activiteiten	ntb	ntb

10. Bredere informatie-voorziening over Kindpakket	In beeld brengen mogelijkheden en kanalen	Informatie voorziening breed langs alle relevante kanalen	Update doorlopend	Update doorlopend	Update doorlopend
11. Uitbreiden aanbod Kindpakket			Uitbreiding oa. afhankelijk van tussenevaluatie gebruik	Uitbreiding/ aanpassing waar nodig	Uitbreiding/ aanpassing waar nodig
12. Schools Cool	Verkennde gesprekken met aanbieder(s)	Starten met kleine groep	Mogelijke uitbreiding van aanbod, afhankelijk van behoefte	ntb	Ntb
13. Buurthuis 2.0		Verkenning en mogelijk buurtpilot in de Sterrenwijk Berkel-Noord	ntb	ntb	Ntb
14. Kinderen krijgen een stem		Inhaken bij onderzoek Jeugd-participatie. Vorm bepalen	Uitwerking en uitvoering	uitvoering	Uitvoering
15. Behalen start-kwalificatie		Eerste acties medio 2018 na eindexamens	ntb	ntb	ntb

5.2 Financiën Elk kind een kans

Voor Elk kind een kans is jaarlijks €275.000,- beschikbaar. De globale inzet ziet er als volgt uit:

	2018	2019	2020	2021
Extra inzet specialist in de toegang	60.000	60.000	ntb	ntb
Preventiemedewerker op scholen	29.000	29.000	ntb	ntb
Intensivering Kindpakket	85.000	85.000	ntb	ntb
Bekendheid en promotiemateriaal	5.000	2.000	2.000	2.000
Schools Cool	7.000	15.000	ntb	ntb
Pilot buurthuisactiviteiten	20.000	20.000	ntb	ntb
Activiteiten op voeding (oa. Het zeer jonge kind)	30.000	30.000	ntb	ntb
Activiteiten op Kinderen een stem	5.000	5.000	5.000	5.000
Diverse activiteiten*	34.000	29.000	ntb	ntb

* Nodig om initiatieven te starten waar we snel voortgang in kunnen boeken, afhankelijk van de geplande onderzoeken

5.3 Monitoren

In het beleidsplan ‘Versterken van Veerkracht’ staat opgenomen dat we de voortgang van de Accenten monitoren aan de hand van de ‘Rapportages Sociaal Domein’. Deze rapportages worden tweemaal per jaar naar de raad verzonden. De eerste mogelijkheid om te rapporteren over de inzet zal zijn bij de ‘Halfjaarrapportage 2018 sociaal domein’ omdat de middelen voor de Accenten vanaf 2018 beschikbaar zijn. Hierin rapporteren we over de opstart en de voortgang van de verschillende onderdelen uit dit plan van aanpak.

Midterm Review

Halverwege de beleidsperiode brengen we een Midterm Review uit. In deze tussenrapportage maken we de stand van zaken op over de behaalde resultaten van de eerste twee jaar. De behaalde resultaten kunnen leiden tot bijstelling van het beleid of de aanpak.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Publicaties:

- *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid.*
Publicatie: WRR-rapport 97 (2017)
- *Advies Opgroeien zonder armoede*
Advies van de SER, ad-hoc commissie Armoede onder kinderen (AOK) (maart 2017)
- *Wat werkt bij armoede?*
Publicatie van Movisie (2016)
- *Kinderen in Tel*
Publicatie van het Verweij Jonker Instituut (2016)
- *Van nul tot later als ik groot ben.*
Publicatie van het Ministerie van VWS en VNG, successen op het gebied van jeugdpreventie, met name de bijdrage: bureau Frontlijn en de moeders van Rotterdam. (2017)
- *Effectief kindgericht armoedebelief, handreiking voor gemeenten voor kindgericht armoedebelief*
Advies van de Kinderombudsman (maart 2014)

Websites:

- www.ifpri.org
IFPRI = international food policy research institute
- <http://www.bureaufrontlijn.nl/>
- Informatie over de werkwijze ne projecten van Bureau Frontlijn

Bijlage 2:

A. Opbrengsten vanuit de workshop *Elk kind een Kans* met gemeentelijk medewerkers sociaal domein op 6 juni 2017

Signalen:

Argwaan (kind is teruggetrokken. Heeft vrolijkheid als masker)
 Eenzaamheid
 Afwijkend gedrag
 Cultuur: het camoufleren van armoede
 Zichtbaar in de woning (geen bed, geen vloerbedekking etc)
 Er komen geen andere kinderen thuis spelen
 Niet deelnemen aan schoolreisjes
 Kind vertelt nooit over familie uitjes
 Geen sinterklaascadeau
 Schaamte

Let op het verschil tussen financiële en emotionele armoede
 Liefde en aandacht van ouders zijn voorwaarde om kinderen een kans te laten krijgen

Mogelijke inzet:

Een kind 1 keer bij maken (en het hoeft niet verantwoord te zijn)
 Ouders moeten een signaal af kunnen geven
 Een vertrouwenspersoon voor kinderen op school
 Kinderen in uniform naar school/ geen merkkleding
 Kinderen moeten de kans hebben wel eens een JA te krijgen
 Leerkrachten als informatievoorziening
 Folders samen bekijken
 Emotionele steun voor ouders
 De mogelijkheden verkopen zonder misbruik in de hand te werken
 Goed doorvragen bij de brede uitvraag
 Huisbezoek
 Juiste houding consultants
 Mensen zelf laten bedenken wat ze nodig hebben, buiten de regelingen denken
 Informatie op school goed zichtbaar
 Geen loket, maar iets dat dichterbij is
 Oplossingen in beeld brengen
 Bespreekbaar maken

B. Opbrengsten vanuit vier workshops *Elk kind een kans* in het lokale veld op 30 en 31 oktober:

Welke signalen van armoede ziet u? :

Uiterlijk:

Kleding (niet passend bij leeftijd, lengte, gewicht, seizoen/ kapot/ goedkoop/ verwassen/ afgedragen)
 Onverzorgd uiterlijk, met name haren
 Lichaamsgeur
 Te zwaar
 Schoeisel

Leefstijl:

Ontwijkende gedrag
 Schaamte
 Niet mee kunnen praten over uitjes/vakanties
 Geen hobby of sport
 Ongezond gewicht
 Geen functionele kleding
 Eenzaam
 Eet junkfood
 Lege broodtrommel
 Hangen in plaats van sporten
 Kind heeft honger bij anderen
 Is graag bij anderen: trekt zich op aan vertrouwde volwassenen
 Let op wat er 's avonds gegeten is
 Probleemgedrag
 Compensatie: verbergen van armoede

Netwerk:

Klein netwerk
 Alles buiten de deur
 Laat op straat
 Gaat niet naar feestjes(schaamte, cadeau te duur)
 Geen aansluiting in de groep
 Spelen niet bij anderen
 Andere komen niet spelen bij het kind
 Gepest worden of juist pesten
 Geen lidmaatschap van vereniging
 Smoesjes om ergens niet bij te zijn

Vaardigheden

Geen weerbaarheid
 Beperkte taalvaardigheid
 Depressief/ schoppen tegen maatschappij
 Onlogische keuzes: wel smartphone, geen winterjas
 Te grote verantwoordelijkheid voor kinderen
 De weg niet weten te vinden in mogelijkheden
 Deze kinderen zijn overlevers en hebben juist heel veel vaardigheden.
 Achterblijven motorische ontwikkeling
 Buiten de groep vallen
 Geen computervaardigheden

Onderwijs:

Vaak ziek zonder duidelijke oorzaak
 Concentratieproblemen
 Afgevlakte emoties
 Niet meedoen met sint-surprise
 Niet mee op schoolreis
 Eenzaamheid
 Pesten
 Zonder eten/ drinken naar school
 Geen fiets
 Geen laptop

Onvoldoende schoolmateriaal
 Ouderbijdrage is een probleem
 Spanning in gedrag
 Slechte/dalende schoolprestaties
 Niet fit door ongezonde voeding

Tips om armoede bespreekbaar maken:

Meenemen in de brede uitvraag
 Hulp zichtbaar maken: maak het leuk
 Rekening houden met loyaliteit van kinderen naar ouders
 Inzetten mentor/ zorg coördinator
 Peer educators
 Open houding, onbevangenheid, zonder verborgen agenda vragen: het valt me op dat...
 Eerlijkheid, geduld, vertrouwen, objectieve houding, blijven bij de feiten
 Normaliseren
 Relateren aan alledaagse dingen
 Niet voor of achter iemand staan
 Eén op één
 Praten met het kind zelf
 Zoek een plek die de jongere aangeeft, waar hij zich veilig voelt
 Huisartsen beter betrekken
 Klassengesprekken over het onderwerp[: uit de taboesfeer halen
 Mensen op langere termijn blijven volgen
 Laat het gesprek doen door iemand die ook echt iets kan betekenen
 Biedt opties
 Zorg voor voorlichting op scholen
 Zorg voor gelijkwaardigheid: dat is niet vanzelfsprekend

Welke inzet zou de gemeente moeten doen, op basis van de vier kapitalen

Inzet op het individu: “Lekker in je vel zitten en stevig in je schoenen staan!”

Inzetten op:

Weerbaarheid vergroten.
 Eigenwaarde vergroten
 Communicatieve vaardigheden: Hoe praat je met elkaar?
 Sociale vaardigheden: Hoe ga je met elkaar om?
 Wat heb je nodig om je te kunnen redden?
 Ouders leren luisteren naar hun kind
 Aandacht voor het jongere kind
 Alles begint bij jezelf.
 Stimulans vanuit het onderwijs
 Zorg voor een vangnet voor het kind bij boosheid, frustratie, teleurstelling, jaloezie etc
 Talenten benutten en kansen bieden
 Sociale vaardigheden: laat jongeren iets doen voor ouderen
 Positief gedrag stimuleren
 Investeren in vaardigheden en talenten
 Maak samen met het kind een plan.

Inzet op samen

Vrijwilligers inzetten zodat jongeren niet ontsporen
 Zorg voor contacten met leeftijdgenoten
 School heeft een grote rol in herkenning van emotionele belasting bij het kind
 Buurthuisconcept!: maak het niet te groot
 Bekendheid van bewindvoering door familie
 Individuele ondersteuning nodig ivm schaamte
 Presentatiebenadering
 Structurele ondersteuning voor langere tijd
 Bezig zijn, passie ontwikkelen voor bijv. sport of muziek
 Samen met andere leren
 Inzicht in doen-vermogen
 Na het overwinnen van schaamte contacten met lotgenoten
 Biedt kinderen gratis extraatjes, bijv. via vakantieactiviteiten van de bso
 Zet coaches in
 Mensen leren vooral van elkaar, ook kinderen
 Zet talenten in

Inzet op meedoen

Luister naar jongeren
 Doordat het kind deelneemt, kun je de rest van de familie meenemen
 Begin bij het kind zelf
 Maatschappelijke stages- NL Doet
 PGB budget 'vouchers'
 Biedt een eerste stapje, zodat de kinderen op gelijke hoogte komen
 Niet problematiseren: iedereen doet mee.
 Ouders actief betrekken
 Het leven leuker maken door meedoen
 Kinderen laten meedoen aan vrijwilligerswerk
 Organiseer activiteiten voor kinderen en ouders
 Langdurige periodieke thuiscoach

Inzet op toekomst

Begeleiding bij opleiding en werk
 Motivatie
 Training 'op jezelf' voor LVB
 Opleiding leidt tot onafhankelijkheid
 Coaching!
 Meedoen in het verenigingsleven
 Rechten en plichten leren
 Eert blokkades opheffen dan pas werken aan de basis
 Aandacht voor doeners! ook op de basisschool
 Aandacht voor individueel talent: denkers en doeners
 Opleiding moet helpen bij het zoeken naar werk.

Voorgestelde acties:

Meer aandacht voor armoede in de schoolgidsen
 Betrek bewindvoerders bij het maken van een ondersteuningsplan
 Training financiële vaardigheden
 Positief jeugdbeleid: aandacht voor talentontwikkeling
 Jongerenraad
 Taboe doorbreken
 Zet ambassadeurs in
 Werk aan bewustwording de medeleerlingen
 Elk kind een computer
 Biedt een vertrouwenspersoon
 Maak een plan met het kind
 Huiswerkbegeleiding thuis
 Maak een kinderfolder
 Sluit aan bij vakantieactiviteiten van de BSO
 Een Lansingerlandpas
 Een kinderkledingbank
 Meer bekendheid bij sportverenigingen
 Maak een buurthuis 2.0
 Betrek grootouders
 Zorg voor kennisbijeenkomsten voor vrijwilligers
 Vorder de bijstandsfraude niet meer terug, maar zet dat geld in ten behoeve van het kind
 Huisbezoeken door school en CJG
 Laat ouderen voorlezen in de bieb
 Betrek de moslingemeenschap
 Geen eigen bijdrage voor de doelgroep
 Zet veel vrijwilligers in
 Kringloop voor schoolspullen
 Bedrijfsleven meer betrekken
 Regels uitkering inzetten ten behoeve van het doel, indien nodig regels loslaten)